

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การเปลี่ยนแปลงและการปรับตัวทางสังคมของชาวเขาเผ่าเย้า บ้านผาเคื่อ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย	
ชื่อ	นางสาวสุจิตรา ประยูรพิทักษ์	แผนกสังคมวิทยา
ปีการศึกษา	2520	

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องการปรับตัวในทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวเข่าบ้านผาเคื่อ ในวิทยานิพนธ์นี้มีจุดมุ่งหมายให้ทราบถึงกระบวนการปรับตัวและการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ของสังคมหมู่บ้านเย้า เช่น การปรับตัวในทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม การปกครอง การอนามัย การศึกษา ศาสนา และความเชื่อ ฯลฯ ว่าได้มีการเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะเช่นไรและมากน้อยอย่างไร

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเรื่องนี้ ส่วนใหญ่แล้วจะได้แต่ข้อมูลที่ได้จากการออกไปศึกษา สัมภาษณ์ และสังเกตการณ์โดยเข้าไปมีส่วนร่วม ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือนของชาวเข่าบ้านผาเคื่อ มีอยู่ด้วยกันทั้งหมด 50 ครัวเรือน ในการศึกษาและเก็บข้อมูลนั้น ผู้ศึกษาได้ออกไปศึกษาภาคสนามด้วยตนเอง ในระหว่างเดือน ธันวาคม พ.ศ. 2518 ถึง 20 มีนาคม พ.ศ. 2519

ผลจากการศึกษาถึงการปรับตัวในด้านต่างๆ ของชาวเข่าในหมู่บ้านผาเคื่อพอที่จะสรุปได้ดังนี้

1. การปรับตัวในทางเศรษฐกิจ การปรับตัวและการเปลี่ยนแปลงในทางเศรษฐกิจของชาวเข่าบ้านผาเคื่อนั้นนับว่าได้มีการเปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างมากและค่อนข้างจะมากกว่าการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้าน ทั้งนี้เพราะการเปลี่ยนแปลงในทางเศรษฐกิจเป็นปัจจัยอันสำคัญยิ่งที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตและความคงอยู่ของชาวเข่าเอง นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงในทางเศรษฐกิจ ยังมีส่วนส่งเสริมและสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ อีกหลาย ๆ ด้าน ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงและผลสะท้อนของการเปลี่ยนแปลงในทางเศรษฐกิจ จึงมีผลอย่างสำคัญต่อความคงอยู่ของสังคมหมู่บ้านเย้าผาเคื่อ

2. การปรับตัวในทางสังคมและวัฒนธรรม การปรับตัวและการเปลี่ยนแปลงในทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวเข่าบ้านผาเคื่อได้มีการเปลี่ยนแปลงไปบ้างก็เพียงเล็กน้อยเท่านั้น ทั้งนี้เพราะ ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของชาวเข่าส่วนใหญ่ยังคงทำหน้าที่สนองความต้องการที่สำคัญบางอย่างให้แก่ชาวเข่าได้เป็นอย่างดีอยู่ ฉะนั้นการเปลี่ยนแปลงในทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวเข่า จึงมีการเปลี่ยนแปลงไปเพียงเล็กน้อย การเปลี่ยนแปลงในทางสังคมและวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในหมู่ชาวเข่า

สุจิตรา ประยูรพิทักษ์. 2520. " การเปลี่ยนแปลงและการปรับตัวทางสังคมของชาวเขาเผ่าเย้า บ้านผาเคื่อ อำเภอแม่จัน

จังหวัดเชียงราย = Social Change and Adjustment among the Yao Hill Tribe Ban Pha Dua Mae District, Chiangrai Province." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ส่วนใหญ่แล้ว จะเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงในด้านอื่น ๆ โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงในทางเศรษฐกิจและการติดต่อสัมพันธ์กับชาวพื้นราบ

3. การปรับตัวในด้านการปกครอง การปรับตัวและการเปลี่ยนแปลงในด้านการปกครองของชาวเข่าบ้านผาเดื่อนั้น ส่วนใหญ่แล้วจะมีการเปลี่ยนแปลงไปเพียงเล็กน้อย และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นก็เป็นการเปลี่ยนแปลงเพียงรูปแบบภายนอกซึ่งรัฐบาลเป็นผู้กำหนดให้มีขึ้น การเปลี่ยนแปลงในทางการปกครองมีผลเพียงเล็กน้อยหรือแทบจะไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านอื่น ๆ เลย แต่อย่างไรก็ดีการเปลี่ยนแปลงในทางการปกครองที่ถูกกำหนดให้มีขึ้นนี้ก็มิได้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านความสัมพันธ์และการจัดการปกครองแบบดั้งเดิมบ้างในบางด้าน

4. การปรับตัวในด้านการอนามัย การปรับตัวและการเปลี่ยนแปลงในด้านการอนามัยของชาวเข่าบ้านผาเดื่อนั้นนับว่าได้มีการเปลี่ยนแปลงไปค่อนข้างมาก ทั้งนี้เพราะนอกจากหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐบาลและเอกชน รวมตลอดถึงศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาจังหวัดเชียงรายจะได้มีการให้ความช่วยเหลือแก่ชาวเข่าในด้านเหล่านี้อย่างกว้างขวางแล้ว ฐานะในทางเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นประโยชน์ที่ได้รับจากการช่วยเหลือ พื้นฐานดั้งเดิมในทางสังคมและวัฒนธรรมดั้งเดิมบางอย่าง ฯลฯ ก็มีผลทำให้การเปลี่ยนแปลงในด้านการอนามัยของชาวเข่าบ้านผาเดื่อดำเนินมาได้ด้วยดี

5. การปรับตัวในด้านการศึกษา การปรับตัวและการเปลี่ยนแปลงทางด้านการศึกษาของชาวเข่าบ้านผาเดื่อนั้นนับว่าได้มีการเปลี่ยนแปลงไปค่อนข้างมาก ทั้งนี้เพราะนอกจากชาวเข่าจะได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนทางด้านการศึกษาจากศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาจังหวัดเชียงรายและหน่วยราชการอื่น ๆ มาเป็นเวลาช้านานแล้ว ชาวเข่าในหมู่บ้านเองก็ได้มองเห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ของการศึกษา ชาวเข่าในหมู่บ้านได้มีการตื่นตัวทางด้านการศึกษาที่ค่อนข้างสูง การเปลี่ยนแปลงทางด้านการศึกษาที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านผาเดื่อจะก่อให้เกิดผลอย่างสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านอื่น ๆ โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงในทางสังคม วัฒนธรรมและการอนามัย แต่อย่างไรก็ตามส่วนหนึ่งที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านการศึกษาที่สำคัญก็คือฐานะในทางเศรษฐกิจของชาวเข่าเอง

6. การปรับตัวในด้านศาสนาและความเชื่อ การปรับตัวและการเปลี่ยนแปลงในเรื่องศาสนาและความเชื่อของชาวเข่าบ้านผาเดื่อนั้นได้มีการเปลี่ยนแปลงไปน้อยมากหรือแทบจะไม่มีเปลี่ยนแปลงไปเลย ทั้งนี้เพราะศาสนาและความเชื่อของชาวเข่า ยังคงทำหน้าที่สนองความต้องการส่วนใหญ่ของชาวเข่าได้อยู่เป็นอย่างดี และแม้ว่าชาวเข่าจะได้มีการเปลี่ยนแปลงและยอมรับความเจริญในทางวิชาการแผนใหม่ เช่น การรักษาพยาบาล การศึกษา ฯลฯ แต่ชาวเข่าส่วนใหญ่ก็ยังคงมีความเชื่อ และมีการปฏิบัติตามพิธีและประเพณีในทางศาสนาอยู่อย่างครบถ้วน.

สุจิรา ประชวรพิทักษ์. 2520. “การเปลี่ยนแปลงและการปรับตัวทางสังคมของชาวเข่าเผ่าเข่า บ้านผาเดื่อ อำเภอแม่จัน

จังหวัดเชียงราย = Social Change and Adjustment among the Yao Hill Tribe Ban Pha Dua Mae District, Chiangrai Province.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาสังคมวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.